

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Ogólny cel projektu ukierunkowany jest na diagnozę warunków życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce. Przyjęty cel projektu oraz przeprowadzone studia literatury przedmiotu pozwoliły na sformułowanie głównej hipotezy badawczej, głoszącej że nadmiernie zadłużone gospodarstwa domowe odznaczają się warunkami życia porównywalnymi do warunków życia niezadłużonych gospodarstw.

Problematyka zachowań gospodarstw domowych na rynku kredytów jest złożona i obejmuje wiele aspektów, a aktualny stan badań w tym zakresie jest niepełny. O ile dane na temat kredytów zaciąganych przez gospodarstwa domowe na poziomie całego systemu finansowego w Polsce są przedmiotem analiz, brak jest pogłębionych badań nad wpływem zadłużenia na gospodarstwa domowe, szczególnie w sytuacji, gdy spłaty z tytułu kredytów stanowią istotne obciążenie ich budżetu. Podobnie wygląda kwestia badania warunków życia gospodarstw domowych – liczne badania w zakresie konsumpcji gospodarstw domowych nie podejmują szerzej kwestii roli zadłużenia w kontekście realizowanych przez nie wzorców konsumpcji i – ogólnie – warunków ich życia. Realizacja projektu pozwoli na rozwój nauki na pograniczu mikroekonomii, finansów gospodarstw domowych i statystyki społecznej.

Zainteresowanie problematyką kredytowania gospodarstw domowych podyktowane jest także jej aktualnością i znaczeniem tych procesów dla gospodarki. W przypadku Polski tematyka ta staje się szczególnie istotna w kontekście zauważalnego w ostatnim dziesięcioleciu silnego wzrostu poziomu ogólnego zadłużenia gospodarstw domowych z tytułu kredytów i pożyczek. Istnieje znaczna ekspozycja polskich gospodarstw domowych na ryzyko szybkiego narastania niespłacanego w terminie zadłużenia, zwłaszcza w sytuacji występowania zjawisk kryzysowych w gospodarce (wzrost bezrobocia, obniżenie dochodów ludności, fluktuacje kursu walutowego). Co więcej, biorąc pod uwagę doświadczenia krajów rozwiniętych, można oczekiwać dalszego perspektywicznego wzrostu zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce. Tym samym kwestie nadmiernego zadłużenia gospodarstw domowych będą nabierać jeszcze większego znaczenia. A zatem proponowany projekt badawczy pozwala na przeprowadzenie badań, z których wnioski będą miały nie tylko znaczenie poznawcze dziś, ale także pozwolą określić sytuację gospodarstw domowych w perspektywie najbliższych lat.

Wśród przesłanek podjęcia projektu można wskazać nie tylko te o charakterze poznawczym. Wiedza o procesach powstawania nadmiernego zadłużenia i jego wpływie na warunki życia pozwala lepiej projektować instrumenty polityki społecznej państwa w odniesieniu do tej grupy gospodarstw domowych, jak również proponować lepsze rozwiązania prawne i instytucjonalne (w tym m.in. dotyczące upadłości konsumenckiej). Wiedza na temat sytuacji nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych jest konieczna dla efektywnego kształtowania pomocy państwa w tym zakresie.

Projekt będzie miał charakter teoretyczno-empiryczny. Do realizacji głównego celu projektu i zweryfikowania postawionych hipotez w części empirycznej zostaną wykorzystane dane na poziomie mikroekonomicznym. Wykorzystane zostaną dane wtórne pochodzące przede wszystkim z badania budżetów gospodarstw domowych przeprowadzonych przez GUS w latach 2005–2015. Jednocześnie zostaną przeprowadzone badania pierwotne zadłużonych gospodarstw domowych na reprezentatywnej próbie gospodarstw domowych.

W trakcie realizacji projektu zostanie przeprowadzona analiza statystyczna warunków życia nadmiernie zadłużonych gospodarstw domowych w ujęciu mikroekonomicznym przy wykorzystaniu m.in. analizy wskaźników społecznych i ekonomicznych oraz wielowymiarowej analizy porównawczej, a zwłaszcza metod taksonomicznych, metod regresyjnych oraz metod analizy danych jakościowych.